

Finanční podpora studentů

ve volebních programech stran a hnutí

DANIEL MÜNICH¹

Tento přehled shrnuje problematiku finanční podpory vysokoškolských studentů, a jak se odrazila ve volebních programech českých stran a hnutí a navazuje na studii **IDEA pro volby '25** [🔗](#).²

Klíčové problémy a doporučení

- Přímá finanční podpora vysokoškolských studentů v Česku je na poměry zemí EU extrémně nízká, plošná a málo zacílená na ekonomicky potřebné zájemce o studium. Nepřímá podpora je poskytována dominantně skrze slevu na dani z příjmů a daňový bonus rodičů, což omezuje či dokonce eliminuje podporu studentů se sociálně-ekonomicky slabým rodinným zázemím. Téměř všechny formy podpory končí s dosažením 26. roku věku, byť nemalá část studentů tento věk převyšuje. Navzdory tomu a s ohledem na rozpočtová omezení, Česko dosud nezavedlo dlouhodobě samo-financovatelný systém regulovaných studentských půjček či vratných grantů, fungující v řadě zemí OECD.
- Zastaralý systém podpory přispívá k dlouhodobě vysoké podmíněnosti vysokoškolského vzdělání vysokoškolsky vzdělanými rodiči studenta a jejich ochotou dospělého potomka při studiu finančně a materiálně podporovat. Nízká míra podpory přispívá k velkému výskytu výdělečné činnosti při studiu, dlouhé době studia a vysoké míře nedokončování studií v Česku. Je to velmi drahé jak pro studenty, tak daňové poplatníky a země tím navíc přichází o talenty.
- Systém vyžaduje zásadní modernizaci. Ta by měla spočívat ve zvýšení podílu přímé podpory, lepším zacílení na sociálně-ekonomicky potřebné a v pravidelné valorizaci s ohledem na růst mezd a nákladů na živobytí, vyšší dostupnosti studentského bydlení. V případě omezení na straně veřejných prostředků by měl vzniknout systém vratné podpory. Podrobnosti na toto téma lze dohledat ve **studii IDEA** [🔗](#).

1 Daniel Münich působí v IDEA při CERGE-EI [🔗](#). Přehled reprezentuje pouze názor autora a nepředstavuje oficiální stanovisko Ekonomického ústavu AV ČR, v. v. i. či Centra pro ekonomický výzkum a doktorské studium UK v Praze (CERGE).

2 Video-spoty **IDEA pro volby '25** [🔗](#)

Finanční podpora studentů ve volebních programech

	„Pracujícím studentům vrátíme daňovou slevu“, str. 4 „Zajistíme dostatek míst na vysokých školách, aby každý talentovaný student měl možnost studovat, i když si to nemůže finančně dovolit.“, str. 11 „Zaměříme se na zvýšenou podporu studentů ze sociálně slabších rodin, aby program nebyl pouze pro vyvolené, ale pro každého, kdo chce získat zahraniční zkušenosti.“, str. 18 „Podpoříme výstavbu dostupného ubytování pro studenty prostřednictvím PPP projektů a spolupráce s univerzitami a městy, aby studenti získali kvalitní a cenově dostupné bydlení blízko škol, což také uvolní kapacity nájemních bytů pro širší veřejnost.“, str. 19 Odkaz na program ↗
	Zveřejněný program k tématu nic neobsahuje. Navrhuje pouze zavedení školného při studiu „okrajových humanitních oborů“, jehož výnos by byl použit na stipendia pro nejtalentovanější. ↗
	„Nedovolíme zavedení školného na vysokých školách. Budeme prosazovat vratné studentské granty, aby nedostatek financí nikoho neodradil od studia. Vysokoškolské koleje musí být cenově dostupné a musí být atraktivním prostorem pro život studujících.“ Dlouhodobý program, sekce Veřejné služby–vzdělávání. ↗ „Uvolníme ze státního rozpočtu prostředky na renovaci a dostavbu kolejí a posílíme sociální stipendia na potřebnou výši.“ Předvolební program ↗, bod 18 nebo 2. pilíř. ↗ „Studenti budou moci získat vratné studentské granty, aby pro ně finance nebyly nepřekonatelnou bariérou ke studiu.“ Předvolební program ↗, bod 46 nebo 4. pilíř. ↗
	Program nic neobsahuje ↗
	„Budeme hledat finanční nástroje na podporu vysokoškolských studentů ze sociálně znevýhodněných rodin.“ Program, sekce Kvalitní vzdělání a špičková věda ↗
	Program nebyl v době zveřejnění k dispozici.
	„Zajistíme dostupnější studium na vysoké škole prostřednictvím úprav stipendií, zvýhodněných půjček a podmínek pro studium v zahraničí. Současně podpoříme motivaci studentů k dokončení studia ve standardní době.“ Sekce Vzdělání programu ↗

Stručné postřehy k programům

- Některé programy k problematice finanční podpory vysokoškolských studentů neuvádí nic (**SPD, Motoristé, Stačilo!**), řada dalších obsahuje jen stručný obecný příslib (**Spolu, Starostové**).
- Problematice se ve svých programech podrobněji věnují pouze **ANO** a **Piráti**. Několik z jejich doporučení je ve shodě s výčtem dlouhé řady doporučení, která zazněla v **IDEA Talks** [↗](#) a seznamem doporučení v původní **studii IDEA na str. 9**. [↗](#)